

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroului Permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr. 797/1996 se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexe:

1. Proiectul de leg- 2 file;
2. Nota informativă- 7 file.

Deputați în Parlament

Larisa Novac
Sindelevici Eugeniu
Olga Moleșcu - Onuș
Vitalie Morale
Marcelo Adame
Morozova Marina

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	333
"26" 09	2023
Ora	

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 15²:

1) la alin.(3) se introduce litera c) cu următorul cuprins:

„c) instituțiile publice de învățământ preșcolar, instituțiile publice de învățământ general și instituțiile publice de învățământ profesional tehnic, în scopul desfășurării activității de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de învățământ, educație și instruire a copiilor, elevilor și a altor activități conexe, conform prevederilor Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014.”

2) la alin.(4) se introduce enunțul cu următorul cuprins: „Pentru beneficiarii prevăzuți la alin.(3) lit.c), lista urmează a fi stabilită după coordonarea acesteia cu Ministerul Educației și Cercetării.”

3. La articolul 35² se completează cu alineatul (6) următorul cuprins:

„(6) Se permite deducerea donațiilor în beneficiul instituțiilor de învățământ preșcolar, general și profesional tehnic, în cuantum de până la 10% pe an, dintr-un salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat.

Art. II - Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319–324, art.634), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 135 alin.(3) textul „și din partea organizațiilor obștești ale părinților” se substituie cu textul „și din partea organizațiilor necomerciale fondate de către părinți și alte persoane.”

2. La articolul 138 alin.(1) litf.) va avea următorul cuprins:

„f) „să înființeze asociații obștești ale părinților, în condițiile legislației civile și ale Legii nr.86/2020 cu privire la organizațiile

necomerciale, cu excepția celor a căror activitate rezidă în acordarea suportului financiar pentru dezvoltarea instituției de învățământ.”

3. La articolul 140 alin.(1) se introduce litera m¹) cu următorul cuprins:

„m¹) monitorizează, împreună cu alte autorități responsabile, gestionarea de către instituțiile de învățământ general și profesional tehnic, a donațiilor, granturilor, sponsorizărilor acordate acestora de către persoanele fizice și juridice în scopul dezvoltării instituției de învățământ, precum și a mijloacele financiare obținute în urma desemnării procentuale.”

4. La articolul 145:

1) alin.(6) se abrogă.

2) se introduce alin.(6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Persoanele fizice și juridice au dreptul să sprijine exclusiv dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ, educația și instruirea copiilor, elevilor prin donații, granturi și sponsorizări acordate în mod direct instituțiilor de învățământ, care vor fi gestionate prin intermediul unui cont extrabugetar, conform normelor metodologice aprobate de Ministerul Finanțelor.

3) alineatul 7 se abrogă.

Art.III. – (1) Prin derogare de la art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2024.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va elabora și va aproba actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

(3) În termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi asociațiile obștești ale părinților, fundațiile și alte organizații necomerciale care au fost fondate și activează în scopul dezvoltării instituției de învățământ urmează să-și înceteze activitatea sau să-și modifice actele de constituire prin desfășurarea altor activități decât cele interzise de prevederile art.138 al Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat de către un grup de deputați în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat în contextul necesității realizării Obiectivului general nr.3 al Strategiei Naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” adoptată prin Legea nr.315/2022, ce rezidă în „Garantarea educației corespunzătoare și de calitate pentru toți pe tot parcursul vieții.”

În temeiul documentului de politici citat, „Scopul strategic în domeniul educației este oferirea de oportunități pentru toți oamenii de a-și dezvolta, de la o vârstă fragedă și pe tot parcursul vieții, deprinderi, cunoștințe, abilități și competențele necesare pentru a-și valorifica cât mai bine potențialul atât în viața personală, cât și în cea profesională.”

În context, în cadrul Politicilor de educație, cercetare, tineret și sport reliefate în Strategia respectivă, se include *inter alia* crearea condițiilor pentru dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri; asigurarea accesului echitabil al tuturor copiilor la educația de calitate, în special în zonele rurale, prin crearea unor condiții adecvate de studii, oferirea posibilităților de pregătire a copiilor potrivit abilităților individuale ale acestora și asigurarea unui mediu școlar prietenos, protectiv și incluziv, prevenind și combătând violența și comportamentul de tip bullying.

Astfel, pornind de la acțiunile indicate în documentul de planificare invocat *supra*, prin proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative se urmărește soluționarea următoarelor probleme:

- excluderea normelor de interpretare arbitrară și echivocă privind acordarea de către membrii organizațiilor obștești ale părinților, a suportului financiar pentru dezvoltarea instituției de învățământ, ceea ce la

moment provoacă incertitudini și eventuale acte abuzive, în măsura în care mecanismul actual nu asigură transparență;

- excluderea normelor abuzive și evitarea acumulărilor ilegale și netransparente prin intermediul asociațiilor necomerciale cu participarea părinților, prin instituirea unor norme predictibile și transparente prin intermediul cărora persoanele fizice și juridice vor dispune de dreptul de a sprijini exclusiv dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ, educația și instruirea copiilor/elevilor prin donații, granturi și sponsorizări acordate în mod direct instituțiilor de învățământ. Or, de vreme ce respectivele alocații vor fi acordate direct, se va asigura evidența și gestiunea financiară transparentă, prin intermediul unui cont extrabugetar, în corespundere cu normele metodologice aprobate de Ministerul Finanțelor;

- evitarea acumulării netransparente de fonduri declarativ destinate desfășurării activității de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de învățământ, prin includerea instituțiilor publice de învățământ preșcolar, a instituțiilor publice de învățământ general și instituțiile publice de învățământ profesional tehnic, în categoria beneficiarilor desemnării procentuale;

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative prevede amendarea următoarelor legi, după cum urmează:

I. Modificările aduse la Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 urmăresc următoarele obiective:

1. Prin amendarea articolului 135 alin.(3), se propune indicarea expresă și certă a normelor potrivit cărora personalului didactic, științifico-didactic, științific și de conducere din învățământ îi este interzisă primirea de bani sau de alte foloase sub orice formă, din partea organizațiilor necomerciale fondate de către părinți și alte persoane. Astfel, se concretizează că, respectiva interdicție se va aplica în raport cu orice tip de organizație necomercială, care cade sub incidența Legii nr.86/2020 cu privire la

organizațiile necomerciale, fondate de părinți, dar și de către oricare altă persoană.

Or, norma actuală face referință doar la organizațiile obștești ale părinților, ceea ce permite eventual aplicare și interpretarea acesteia prin acordarea posibilității de a eluda această interdicție de către membrii organizațiilor necomerciale fondate de către persoane terțe.

2. La articolul 138, se propune introducerea unor norme exacte conform cărora părinții sau alți reprezentanți legali ai copiilor și elevilor au dreptul să înființeze asociații obștești ale părinților, în condițiile legislației civile și ale Legii nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, cu excepția celor a căror activitate rezidă în acordarea suportului financiar pentru dezvoltarea instituției de învățământ.

Astfel, se instituie interdicția ca asociațiile obștești ale părinților să desfășoare activitate conexă dezvoltării instituției de învățământ, acestea urmând a desfășura oricare altă activitate, neinterzisă de alte legi.

Remarcăm că, potrivit stipulărilor art.6 al Legii nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, „În vederea realizării scopurilor sale statutare, organizația necomercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzisă de lege.” Prin urmare, prin intermediul proiectului nu este limitat dreptul constituirii și asocierii persoanelor în organizații necomerciale, ci doar se instituie un gen de activitate ce nu poate fi desfășurat de către acestea, prins prisma obiectivului statului de a asigura transparență și predictibilitate în utilizarea resurselor financiare destinate dezvoltării instituțiilor de învățământ.

3. Prin modificările propuse la art.145 (modalitățile de finanțare și gestionare financiară a învățământului) se dispune stabilirea unor prevederi în virtutea cărora persoanele fizice și juridice vor dispune de dreptul de a sprijini exclusiv dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ, educația și instruirea copiilor, elevilor prin donații, granturi și sponsorizări, aceste acțiuni urmând a fi derulate în mod direct instituțiilor de învățământ, ci nu prin intermediul asociațiilor obștești fondate de către părinți, precum reglementează norma în vigoare.

Astfel, propunem ca suportul din partea oricărei persoane destinat exclusiv sprijinirii și dezvoltării bazei materiale a instituțiilor de învățământ de orice nivel, să fie alocat în mod direct instituției beneficiare, care va gestiona respectivele acumulări prin intermediul unui cont extrabugetar, conform normelor metodologice aprobate de Ministerul Finanțelor.

Ne propunem astfel să excludem practica vicioasă potrivit căreia, utilizând paravanul asociațiilor obștești, se acumulau resurse financiare cu o destinație netransparentă și impredictibilă, mai mult, aceasta fiind chiar străină de obiectivul sprijinirii și dezvoltării bazei materiale a instituțiilor de învățământ.

Considerând acest obiectiv, se propune în mod corespunzător abrogarea alin.(6) și (7) ale art.145.

4. Întru asigurarea unui control riguros, a modului de gestionare de către instituțiile de învățământ general și profesional tehnic, a donațiilor, granturilor, sponsorizărilor acordate acestora de către persoanele fizice și juridice în scopul dezvoltării instituției de învățământ, precum și a mijloacele financiare obținute în urma desemnării procentuale, propunem instituirea unei noi atribuții către Ministerul Educației și Cercetării, de a monitoriza, împreună cu alte autorități responsabile, respectiva activitate.

II. Modificările la Codul fiscal nr.1163/1997 vizează următoarele aspecte:

1. Se propune amendarea articolului 15² prin calificarea, în calitate de beneficiari ai desemnării procentuale, a instituțiilor publice de învățământ preșcolar, a instituțiilor publice de învățământ general și instituțiile publice de învățământ profesional tehnic, în scopul desfășurării activității de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de învățământ, educație și instruire a copiilor/elevilor și a altor activități conexe, conform prevederilor Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014.

Pentru a asigura conexiune practică dintre scopul propus prin intermediul respectivului amendament și transparența listei beneficiarilor, propunem, prin modificarea operată la alin.(4) al art.15² ca lista instituțiilor publice de învățământ preșcolar, a instituțiilor publice de învățământ general și a instituțiilor publice de învățământ profesional, beneficiari ai desemnării procentuale, să fie stabilită de Agenția Servicii Publice după coordonarea acesteia cu Ministerul Educației și Cercetării.

Considerăm că, prin propunerile vizate se instituie un nou mecanism de asigurare a utilizării anumitor acumulări ale persoanelor fizice din impozitul pe venit al acestora, în beneficiul instituțiilor publice de învățământ, ce vor ajuta la dezvoltarea acestora, inclusiv a bazei materiale.

Cu titlu de informare, expunem că la moment, conform listei asociațiilor, fundațiilor, instituțiilor private beneficiare ale desemnării

procentuale, (la situația din 15.12.2022)¹ identificăm din rândul beneficiarilor Asociații Obștești ale părinților și elevilor din diverse instituții de învățământ general. Cu toate acestea, prin prisma normelor în vigoare, modul de utilizare a contribuțiilor achitate de către membrii asociațiilor obștești respective este netransparent, precum și nu se exercită un control financiar eficient.

2. O novelă propusă prin intermediul proiectului vizează modificarea art. 35² prin introducerea unui nou alineat, potrivit căruia „Se permite deducerea donațiilor în beneficiul instituțiilor de învățământ preșcolar, general și profesional tehnic, în cuantum de până la 10% pe an, dintr-un salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat.”, propunere care, de asemenea va contribui la acumularea unor resurse financiare ce vor fi utilizate exclusiv întru dezvoltarea instituțiilor de învățământ respective.

Propunerea are drept scop diminuarea poverii fiscale asupra veniturilor persoanelor fizice prin abordarea țargetată a persoanelor interesate în acordarea suportului pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ.

III. Potrivit dispozițiilor finale, prin derogare de la art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, se propune intrarea în vigoare a legii la 1 ianuarie 2024, la fel se dispune un termen de 3 luni în interiorul căruia Guvernul va elabora și va aproba actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

La fel, se dispune ca în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi asociațiile obștești ale părinților, fundațiile și alte organizații necomerciale care au fost fondate și activează în scopul dezvoltării instituției de învățământ urmează să-și înceteze activitatea sau să-și modifice actele de constituire prin desfășurarea altor activități decât cele interzise de prevederile art.138 al Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014.

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul de lege implică potențiale costuri financiare suplimentare aferente eventualelor reduceri ale impozitului pe venit odată cu redirectionarea acestuia către instituțiile de învățământ, fie prin deduceri sau prin mecanismul desemnării procentuale.

¹ <https://www.asp.gov.md/sites/default/files/informatii-utile/lista-beneficiarilor-desemnarii-procentuale/lista-asociațiilor-fundațiilor-instituțiilor-private-beneficiare-DP-2022-01.23.pdf>

Dacă toți cei 1.53 milioane de cetățeni ar transfera prin desemnarea procentuală 2% din totalul de 7.42 de miliarde de lei achitați în calitate de impozit pe venit – costul total al măsurii ar fi 144 de milioane de lei. Având în vedere experiența anterioară cu implementarea desemnării procentuale e puțin probabil mai mult de 10% din contribuabili să o facă – respectiv bugetul școlilor s-ar majora cu 15 milioane de lei.

Mecanismul de deducere din contul impozitului pe venit a sumelor de până la 10% din salariul mediu pe economie donate instituțiilor de învățământ – dacă ar fi valorificat integral ar comporta costuri mai mari – dar parametrii acestuia pot fi ajustați în procesul de avizare.

Cota maxim admisibilă ar putea fi redusă – cât și profilul potențialilor donatori ar putea fi îngustat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege menționat se încadrează în cadrul normativ în vigoare. Totodată, în scopul implementării prevederilor proiectului de lege vor fi necesare intervenții la nivelul cadrului normativ subsidiar, în contextul necesității asigurării aducerii actelor normative ale Guvernului în concordanță cu prezenta lege (modificarea Hotărârii Guvernului nr.1286/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul desemnării procentuale).

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul legii urmează a fi discutat cu reprezentanții instituțiilor de învățământ și ai societății civile pe platforma comisiei parlamentare de profil și este înregistrat în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă a unui grup de deputați, urmând a fi supus avizării și consultărilor publice, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului și ale Legii 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează să parcurgă expertiza anticorupție. După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, informația privind rezultatele acesteia va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la prezentul proiect de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Întrucât proiectul de lege nu are scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, acesta nu va fi expediat Centrului de Armonizare a Legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.

5. Constatările expertizei juridice

Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului de lege cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor la prezentul proiect de lege.

6. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține nici un aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).

Larisa NOVAC

Deputată în Parlament

